

ออมภาคสมัครใจและภาคบังคับ กับ “กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ”

(เผยแพร่เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2565)

นางศิษฏ์ศรี นาคะศิริ

ผู้อำนวยการ ฝ่ายกำกับธุรกิจนอกแบบการลงทุนและกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ
สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)

ในอีกไม่กี่เดือนข้างหน้าประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่ “สังคมสูงวัยโดยสมบูรณ์” (Completely Aged society) โดยเป็นสังคมที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปเกินกว่า 20% ของประชากรทั้งประเทศ หรือมีประชากรตั้งแต่อายุ 65 ปี มากกว่า 14% ในปี 2566 และในอีก 10 ปีข้างหน้าจะกลายเป็น “สังคมสูงวัยระดับสุดยอด” (Super-aged society) คือมีประชากรตั้งแต่อายุ 65 ปี มากกว่า 20% ทำให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนเร่งเตรียมความพร้อมในการพึ่งพาตนเองให้แก่ผู้สูงอายุและวัยทำงานที่จะกลายเป็นผู้สูงอายุในอนาคต รวมถึงความพร้อมทางการเงินของผู้เกษียณอายุ

ในการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานภาครัฐนั้น กระทรวงการคลังอยู่ระหว่างผลักดันให้มีการออมภาคบังคับสำหรับแรงงานภาคเอกชนในระบบ ด้วยการจัดตั้ง “กองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ” หรือ กบช. เพื่อช่วยบรรเทาปัญหาของลูกจ้างที่มีเงินเก็บไม่เพียงพอยามเกษียณ เนื่องจากการออมเพื่อการเกษียณอายุผ่าน “กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ” (provident fund: PVD) ซึ่งเป็นการออมภาคสมัครใจยังไม่สามารถตอบโจทย์กองทุนการออมเพื่อการเกษียณให้แก่ลูกจ้างได้ โดยปัจจุบันมีสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพจำนวน 2,843,143 คน คิดเป็น 17.7% ของแรงงานในระบบ

นอกจากนี้ จากการศึกษาของสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เมื่อปี 2565 พบว่า จำนวนเงินที่เพียงพอรองรับค่าใช้จ่ายในวัยเกษียณไปอีก 30 ปีหลังจากอายุ 60 จะต้องมีเงินออมไว้อย่างน้อย 3.1 ล้านบาท หรือมีเงินไว้ใช้จ่ายประมาณเดือนละ 8,611 บาท โดยไม่รวมค่าใช้จ่ายบางส่วนที่รัฐสนับสนุนในการรักษาสุขภาพ ในขณะที่มีสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพเพียง 23% ของสมาชิกที่เกษียณอายุในปี 2564 หรือเท่ากับ 8,730 คน เท่านั้นที่ได้รับเงินมากกว่า 3.1 ล้านบาท ณ วันเกษียณ (ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2565)

ออมภาคบังคับกับ กบช.

กบช. จะเข้ามาช่วยตอบโจทย์ความเพียงพอในการมีเงินออมไว้ใช้จ่ายยามเกษียณ โดยสาระสำคัญในร่างพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ พ.ศ. (ร่าง พ.ร.บ. กบช.) กำหนดให้ลูกจ้างทุกคนที่มีอายุ 15-60 ปี ต้องส่งเงินเข้ากองทุนร่วมกับนายจ้างในอัตราขั้นต่ำฝ่ายละ 3% ของค่าจ้าง และจะทยอยปรับเพิ่มอัตราขั้นต่ำเป็น 10% ในระยะเวลา 10 ปี เพื่อให้ลูกจ้างและนายจ้างมีระยะเวลาปรับตัว ซึ่งในระยะแรกจะใช้บังคับกับนายจ้างขนาดใหญ่ที่มีจำนวนลูกจ้างตั้งแต่ 100 คนขึ้นไป และลูกจ้างของนายจ้างนั้น ให้เข้าสู่การออมภาคบังคับเมื่อพ้น 365 วันนับจากวันที่ พ.ร.บ. กบช. มีผลใช้บังคับ

สำหรับสมาชิกที่ได้รับค่าจ้างต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน ให้นายจ้างจ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนโดยที่สมาชิกสามารถเลือกได้ว่าจะส่งเงินสะสมหรือไม่ก็ได้ นอกจากนี้ ยังได้มีการกำหนดเพดานค่าจ้างที่นำมาใช้ในการคำนวณจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องนำส่งเข้ากองทุนไว้ที่ 60,000 บาทด้วย

ทั้งนี้ เงินที่สมาชิกและนายจ้างนำส่งเข้ากองทุนจะได้รับการบริหารจัดการให้กองงเงยโดยบริษัทจัดการที่คณะกรรมการ กบข. คัดเลือก จะนำเงินไปลงทุนตามนโยบายการลงทุนที่สมาชิกได้เลือกไว้จากทางเลือกที่คณะกรรมการ กบข. กำหนด แต่หากสมาชิกไม่เลือกนโยบายการลงทุน กองทุนจะกำหนดนโยบายการลงทุนให้อัตโนมัติน (default portfolio) โดยจะนำเงินไปลงทุนในนโยบายสมดุลตามอายุ (life path) ซึ่งเป็นนโยบายการลงทุนที่มีการจัดสรรเงินลงทุนให้สอดคล้องกับช่วงอายุของสมาชิก

เมื่อสมาชิกเข้าสู่วัยเกษียณ ซึ่งมีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป สามารถขอรับเงินบำเหน็จที่ตนและนายจ้างนำส่งเข้ากองทุนได้ทั้งจำนวน หรือจะขอรับเป็นเงินบำนาญเป็นระยะเวลา 20 ปีก็ได้

ในส่วนสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพอาจมีคำถามว่า เมื่อมี กบข. แล้ว กองทุนสำรองเลี้ยงชีพจะเป็นอย่างไรต่อไป นายจ้างที่จัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพแล้วจะต้องย้ายเงินไปที่ กบข. หรือไม่ ขอให้ข้อมูลว่า **กองทุนสำรองเลี้ยงชีพจะยังคงเป็นเครื่องมือการออมภาคสมัครใจได้เช่นเดิม และจะมีการปรับปรุงกฎหมายรองรับให้กองทุนสำรองเลี้ยงชีพสามารถเป็นส่วนหนึ่งของการออมภาคบังคับได้ด้วย เพื่อไม่ให้เกิดความยุ่งยากในการย้ายเงินจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพไป กบข.**

ออมภาคบังคับ กับ “กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ”

ในร่าง พ.ร.บ. กบข. ยกเว้นให้ลูกจ้างที่เป็นสมาชิกของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพที่มีคุณสมบัติตามที่ กบข.

กำหนด (Qualified PVD) ไม่ต้องเข้าเป็นสมาชิกของ กบข. เช่น กองทุนมีข้อบังคับกำหนดให้นายจ้างนำส่งเงินสมทบฝ่ายเดียวในกรณีที่สมาชิกได้รับค่าจ้างต่ำกว่า 10,000 บาท เว้นแต่สมาชิกประสงค์จะส่งเงินสะสมด้วย และสมาชิกสามารถนำเงินออกได้ทั้งจำนวนเมื่อสิ้นสมาชิกภาพ ทั้งนี้ ต้องมีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป และมีการนำส่งเงินสะสมและเงินสมทบไม่น้อยกว่าอัตราขั้นต่ำที่ พ.ร.บ. กบข. กำหนด เป็นต้น นั้นหมายความว่า หากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพในปัจจุบันนำข้อบังคับมาแก้ไขเพื่อแปลงสภาพเป็น Qualified PVD จะส่งผลให้สมาชิกกองทุนนั้นกลายเป็นสมาชิกของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพภาคบังคับได้เลย

ทั้งนี้ สมาชิกของ Qualified PVD สามารถลงทุนในกองทุนที่มีนโยบายการลงทุนตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด โดยในปัจจุบันมีบริษัทจัดการให้บริการทั้งสิ้น 17 แห่ง ซึ่งบริหารจัดการกองทุน 367 กองทุน และมีนโยบายการลงทุนที่หลากหลาย เช่น หุ้นไทย หุ้นต่างประเทศ ตราสารหนี้ และสินทรัพย์ทางเลือก เป็นต้น

ออมเพิ่ม กับ “กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ”

ร่าง พ.ร.บ. กบข. กำหนดเพดานค่าจ้างที่นำมาใช้ในการคำนวณจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องนำส่งไว้ที่ 60,000 บาท ส่งผลให้สมาชิกที่ได้รับค่าจ้างสูงกว่า 60,000 บาท และส่งเงินเข้ากองทุนในอัตราขั้นต่ำ 10% ต้องสะสมเงินเข้าภาคบังคับ 6,000 บาท และนายจ้างสมทบอีก 6,000 บาท อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่สมาชิกออมเงินภาคบังคับ

กับ Qualified PVD แล้ว และต้องการออมเงินเพิ่มจากขั้นต่ำที่ พ.ร.บ. กบช. กำหนดไว้ อาจออมเงินส่วนเพิ่มกับ Qualified PVD หรือออมกับกองทุนสำรองเลี้ยงชีพภาคสมัครใจก็ได้ ขึ้นอยู่กับว่าเงื่อนไขแบบใดที่สอดคล้องกับความต้องการ

หากเลือกออมเงินเพิ่มกับ Qualified PVD สมาชิกจะสามารถนำเงินออกจากกองทุนได้เมื่ออายุครบ 60 ปี และได้รับเงินสะสมของตนและเงินสมทบของนายจ้างพร้อมดอกผล เต็มจำนวน (fully vested) แต่หากเลือกออมเงินเพิ่มกับกองทุนสำรองเลี้ยงชีพภาคสมัครใจ จะสามารถนำเงินออกเมื่อใดก็ได้ อย่างไรก็ตาม หากต้องการได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีด้วย จะนำเงินออกมาได้เมื่ออายุครบ 55 ปี และเป็นสมาชิกมาแล้วอย่างน้อย 5 ปี ทั้งนี้ สมาชิกจะได้รับเงินเต็มจำนวนหรือได้รับเพียงบางส่วนนั้น ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่ระบุไว้ในข้อบังคับของกองทุน

แก้ไขกฎหมายเตรียมพร้อมรองรับ กบช.

ปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) อยู่ระหว่างเสนอปรับปรุง พ.ร.บ. กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพให้สามารถเป็นกลไกการออม และการลงทุนแก่ประชาชนวัยแรงงานในระบบเพื่อรองรับการเกษียณ และจะเสนอแก้ไข พ.ร.บ. กองทุนสำรองเลี้ยงชีพอีกครั้ง เพื่อรองรับการออมภาคบังคับตามร่าง พ.ร.บ. กบช. เมื่อร่าง พ.ร.บ. กบช. ผ่านการพิจารณาของรัฐสภาแล้ว

ในระหว่างนี้สมาชิกกองทุนและนายจ้างสามารถศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการออมภาคบังคับและเงื่อนไขของ Qualified PVD ได้ และร่วมแสดงความคิดเห็นต่อ ร่าง พ.ร.บ. กบช. และร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ พ.ศ. (ร่าง พ.ร.บ. คนบ.) ซึ่งสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) อยู่ระหว่างเปิดรับฟังความคิดเห็นตั้งแต่วันที่ 15-30 พฤศจิกายน 2565 ที่เว็บไซต์ระบบกลางทางกฎหมาย https://www.law.go.th/listeningDetail?survey_id=MTI5MURHOV9MOVdfRUPTLRFTkQ= และ https://www.law.go.th/listeningDetail?survey_id=MTI5MkRHOV9MOVdfRUPTLRFTkQ=

ทั้งนี้ ในระหว่างการแก้ไข พ.ร.บ. กองทุนสำรองเลี้ยงชีพเพื่อรองรับการออมภาคบังคับ สมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพในปัจจุบันและลูกจ้างที่เข้าเป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพก่อนวันที่ พ.ร.บ. กบช. ใช้บังคับ จะได้รับการยกเว้นไม่ต้องเข้าเป็นสมาชิก กบช. และเมื่อ พ.ร.บ. กองทุนสำรองเลี้ยงชีพเพื่อรองรับการออมภาคบังคับ มีผลใช้บังคับ กองทุนจะต้องมาจดทะเบียนแก้ไขข้อบังคับกับ ก.ล.ต. เพื่อแปลงสภาพจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพภาคสมัครใจให้เป็น Qualified PVD ภายใน 150 วันนับแต่วันที่ พ.ร.บ. กองทุนสำรองเลี้ยงชีพที่แก้ไขมีผลใช้บังคับ

สุดท้ายนี้ เพื่อการเตรียมตัวเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การออมภาคบังคับ ก.ล.ต. จึงมีแผนที่จะส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจให้กับนายจ้างและลูกจ้างเข้าใจทางเลือกในการออมภาคบังคับผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพมากขึ้น และสามารถเตรียมตัวเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การออมภาคบังคับ เพื่อช่วยให้ลูกจ้างมีการออมที่เพียงพอเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีภายหลังการเกษียณอายุ สามารถพึ่งพาตนเองทางการเงิน และประเทศไทยเป็นสังคมสูงวัยที่มีคุณภาพและเศรษฐกิจสามารถเติบโตได้อย่างต่อเนื่องต่อไป

ออมภาคสมัครใจและภาคบังคับ กับ “กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ”

**การออมเพื่อการเกษียณ
ซึ่งเป็นแรงงานในระบบ**

ภาคบังคับ

- กองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ (กบข.)
- กองทุนสำรองเลี้ยงชีพที่มีคุณสมบัติตามที่ กบข. กำหนด (Qualified PVD) (แก้ไข w.s.u. PVD ให้รองรับ)

เช่น

- อัตราเงินสะสมและสมทบไม่น้อยกว่าที่ พ.ร.บ. กบข. กำหนด
- สมาชิกได้รับเงินสะสม เงินสมทบ และ ดอกผลเต็มจำนวน (Fully vested)
- นายจ้างและลูกจ้างเป็นผู้ถือสิทธิ บลจ. ที่จะบริหารกองทุน
- กรณีสมาชิกไม่เลือกแผนการลงทุน กองทุนจะลงทุนในนโยบาย life path ให้อัตโนมัติ

ภาคสมัครใจ

การออมผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (PVD) ในส่วนที่เกินกว่าที่ กบข. กำหนด

พ.ร.บ. กบข.
มีผลใช้บังคับ

ลูกจ้างต้องเข้า
เป็นสมาชิก กบข.

พ.ร.บ. PVD
ฉบับแก้ไข
มีผลใช้บังคับ

PVD แปลงสภาพเป็น
Qualified PVD แล้วเสร็จ

365 วัน

150 วัน

ลูกจ้างที่เป็นสมาชิก PVD ก่อนวันที่ กบข. กำหนดให้เป็นสมาชิก (กลุ่ม ก.) (365 วันหลัง พ.ร.บ. กบข. มีผล) ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเข้า กบข.

ลูกจ้างกลุ่ม ก. ไม่ต้องเข้า กบข.

นายจ้างของลูกจ้างตามกลุ่ม ก. ขอแก้ไขชื่อบังคับ PVD กับสำนักงาน ก.ล.ต. เพื่อแปลงสภาพเป็น Qualified PVD ให้แล้วเสร็จ

หมายเหตุ : ร่างพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ พ.ศ. (ร่าง พ.ร.บ. กบข.) อยู่ระหว่างเปิดรับฟังความคิดเห็นระหว่างวันที่ 15-30 พฤศจิกายน 2565

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

www.sec.or.th | สำนักงาน ก.ล.ต. | ThaiSEC_News | 1207

หมายเหตุ : ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียน ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์